

De beide reacties hebben betrekking op slechts één onderdeel uit het rapport, namelijk op de aanpassingen in het eerste-fase onderwijs die volgens de Verkenningcommissie Economische Wetenschappen nodig zijn voor een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de markt voor economische kennis. Daarbij lijken de reacties zich uitsluitend te baseren op de in ESB gepubliceerde samenvatting, en niet op het volledige rapport.

Econometrie

Franses en Vorst maken in hun reactie bezwaar tegen de aanbeveling om de scheiding tussen economie en econometrie op te heffen. Ook uit de discussie tijdens de presentatie van het eindrapport van de commissie is gebleken dat juist deze aanbeveling veel stof doet opwaaien. Binnen de commissie wordt trouwens over dit punt genuanceerd gedacht. Er is een aantal argumenten voor deze aanbeveling, die, het zij benadrukt, de scheiding tussen de opleiding econometrie en economie *vanaf het eerste studiejaar* betreft. Binnen een brede economie-opleiding is er natuurlijk niets op tegen om in de doctoraalfase een keuze tussen meer en minder kwantitatief gerichte studieprogramma's mogelijk te maken.

Een eerste argument voor de fusie tussen de studies economie en econometrie is dat nergens anders in de wereld een dergelijke strikte scheiding tussen de beide studierichtingen bestaat. Nederland is hierin volstrekt uniek. Een volgend, en meer inhoudelijk argument is dat deze scheiding aan de economiestudie een soort alibi verschaft om weinig aandacht aan de wiskundige aspecten van het vak te besteden, terwijl de econometrie-studie daarentegen al te zeer gericht wordt op wiskundig-technische vaardigheden en weinig economische kennis verschaft. Daarbij komt dat de economische theorie steeds meer een formeel en wiskundig karakter heeft gekregen, waardoor de econometriestudie, om zich van de economiestudie te onderscheiden, steeds verder verschoven is in de richting van de geavanceerde wiskundige technieken. Maar het belangrijkste argument van de commissie om de scheiding tussen econometrie en economie op te heffen betreft de aansluiting

op de ingangseisen voor een breed opgezette aio-opleiding.

Een gevolg van de aanbeveling om de studies economie en econometrie meer te integreren is dat de academische opleiding tot econoom wellicht zwaarder wordt. Daar staat tegenover dat de kwaliteit van de opleiding toeneemt, hetgeen in de toekomst moet leiden tot kwaliteitsverbetering in het economisch onderzoek. Dat voor een goede kwantitatieve opleiding in de economie minstens vier specifieke studiejaar nodig zijn, zoals Franses en Vorst beweren, lijkt ons, ook in het geval van de bedrijfseconometrie, enigszins overdreven. Bij de door de commissie voorgestelde onderzoeksvariant – of kwantitatieve variant – gaat het immers om het aanleren van onderzoeksvaardigheden, en niet om een uitputtende kennis van alle beschikbare technieken. De desbetreffende aanbeveling van de commissie kan dan ook geenszins als een 'onverhuld pleidooi' gezien worden voor het verlengen van de studie econometrie tot een vijfjarige studie. Binnen de probleemstelling van de commissie gaat het hier immers slechts om het voortraject voor de onderzoekersopleiding in de tweede fase. Bovendien lijkt deze kwantitatieve variant ons voor studenten met een wiskundeknobbel voldoende interessant om, indien zij daadwerkelijk in de economische problematiek geïnteresseerd zijn, de studie economie boven de studie wiskunde te verkiezen.

De opleiding tot onderzoeker

De reactie van Borghans gaat enigszins voorbij aan de probleemstelling van de commissie. Voor zover de aanbevelingen van de commissie betrekking hebben op institutionele veranderingen in het onderwijs, hebben deze tot doel om de economische onderzoeker in de toekomst van voldoende vaardigheden te voorzien om problemen van toegepaste dan wel van fundamentele aard op adequate wijze te kunnen oplossen. Wanneer Borghans cijfermatig aantoonde dat een groot deel van de studenten in de economie (en zelfs in de econometrie) later geen baan als onderzoeker krijgt, is dat op zich interessante informatie, maar vanuit de probleemstelling van de commissie niet relevant. De aanbeveling van de commissie om een afstudeerrichting economisch onderzoek in te voeren richt zich juist op diegenen die wel econo-

misch onderzoeker worden. Deze aanbeveling heeft uitsluitend als oogmerk om, conform de probleemstelling, degenen die een functie als onderzoeker ambiëren, een betere vooropleiding te geven. Het is zeker niet bedoeld als inperking van de arbeidsmarktmogelijkheden van degenen die geen onderzoeker worden. Integendeel, deze afstudeerrichting biedt juist de mogelijkheid om af te tasten of men wel genoeg onderzoekersbloed heeft.

Voor de niet-onderzoekers zullen er andere afstudeerrichtingen blijven bestaan. Daarbij zal voor de studenten met onderzoekerstalenten de verzwaring van het studieprogramma en van de ingangseisen niet zo belangrijk zijn. Deze getalenteerden ambiëren wellicht zelfs via de studierichting economisch onderzoek een verzwaring van het studieprogramma, te meer daar men zich met een dergelijk curriculum ten opzichte van andere studenten kan profileren. Daarbij gaat het niet alleen om technische bagage maar vooral ook om onderzoeksvaardigheden, d.w.z. een adequate toepassing van de technische vaardigheden op economische problemen.

Tot slot

De beide reacties bieden enige nuancing op de aanbevelingen die de commissie voor het eerste fase-onderwijs in de economische wetenschappen doet. Het opheffen van de scheiding tussen economie en econometrie, en het pleidooi voor een studierichting economisch onderzoek beogen om degenen die een functie als economisch onderzoeker ambiëren, een zo breed mogelijke basiskennis in de economische wetenschappen te geven. Deze basiskennis kan vervolgens in de tweede fase opleiding tot economisch onderzoeker worden verdiept en in een specialistische richting worden uitgebouwd.

Daar beide reacties zich slechts op een beperkt deel van het rapport richten, namelijk op de aanbevelingen voor het eerste-fase onderwijs, neemt de commissie aan dat men het met de resterende aanbevelingen roerend eens is.

R.F.M. Lubbers

A.L. Bovenberg

F.A.G. den Butter

Y.M. van Everdingen